

Наш Лемко

РІК V.

Ч. 19 (115)

Львів, 1-го жовтня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Телефон ч. 244-67.

NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1:80 зол., Чвертьрічно 1 зол.

ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Дитячий садок у Пельні 27.7. — 21. 8. 1937 р. Провідниця Ольга Бандришаківна.

Галицькі москвофіли за схизмою.

Проводирі наших москвофілів не раз запевняють у своїх газетах, що вони „добрі католики“ і не ширять „православия“. Саме тепер обходять наш нарід Хрищення Руси - України. В українських часописах повно дописів про ті церковно - народні торжества. Є теж такі дописи і в москвофільських газетах „Рускій Голосъ“ (для панів) і „Земля і Воля“ (для хлопів). Але зверніть увагу, про які обходи там пишуть.

У 35 ч. „Землі і Волі“ є великий допис п. н. „Свято-Владимірське торжество в Галичі. Той празник зачався від богослуження в місцевій православної часовні“, а були на ньому не тільки мешканці Галича, „але численні гості з близької і дальшої околиці, а також запрошені представителі центральних руских організацій“. В тім самім числі

є ще допис про „Всеволинське правдоване ювілея крещенія Руси“ — очевидно „православне“, та ще один великий допис п. н. „Ювілей крещенія Руси в Сквирнім, пов. Горлиці“. „Началось оно (це торжество) рано відслуженем торжественної соборної Літургії. Служили в православної часовні місцевий парох і о. Сандович з Устя Руско-го“... Це торжество організувала читальня ім. М. Качковського. Потім було „представлене“, а потім... забава. Ось які то „ширі“ католики ці москвофільські „господине“! Про греко-католицькі торжества зате вперто мовчать, а знають тільки „православні. Не інакше і в „Русск-ім Голосі“.

Замовляйте книжки
„Бібліотека Лемківщини“. Гроші слати
розр. переказом ч. 141.

Вже вийшов з друку

найстарший, найдешевший
і найбільш улюблений

Календар

МІСІОНАРЯ НА 1939 РІК.

Календар дуже цікавий, повчаючий
та прикрашений численними ілюстраціями.

Ціна 70 грошів, з поштою 1 zł.

До кожного десятка примірників
1 прим. даром і пошту оплачуємо
сами.

Видавництво ЧСВВ.
у Жовкві.

НАШІ ОКРАНИ — „ПРОСВІТІ“.

Дня 21. серпня 1938 р. вішанувало ювілей „Просвіти“ село Підбуковина, перемиського повіту. В ту прекрасну неділю замай ранешько на Читальні прегарний жовто-блакитний прапор на 15 метрів високий. Це був знак, що в Підбуковині відбудеться того дня незвичайне свято. І вид рідного прапора поділав на людей як могутий дзвін, всі стали по Богослуженні сходиться до читальні на велике свято. Прибули й хори з Руського села і з Полхови, які взяли участь у святі разом з місцевим хором. Концерт відбувся на сцені, влаштованій на площі біля читальні, а на програму-ного зложилися пісні, виведені дуже гарно названими хорами і деклямації дітей та молоді. Реферату, на жаль, не було, хоч була запрошена дубецька інтелігенція, тільки голова Читальні, Іван Новак, відкрив свято короткою промовою. Свято покинуло відспіваним національного гимну і люди розходилися домів покріплені на душі, думаючи про Матір-Просвіту, яка не дає пропасти нашим окраїнам.

Не руйнуймо самі себе!

Важні події відбуваються у світі. Деколи вважається, що цілий світ наладований легкопалним матеріалом, в кожній хвилині може спалахнути грізним вогнем. — Може розбухатися нова світова заперуха — нечувана досі жадлива світова війна. До того народня уява, в деякого злоба, або нарощно розсівані вісти викликають паничний страх перед невідомим завтра та зганяють людям сон з очей. Не переможемо, що декому залежить на розсіванні таких татарських вістей, інший знов намагається викликати передучасний переполох, щоб тоді прати на скрипці своєї спекуляції, або ще інший пущає сплетні: — Го, го! війна, війна! Та війни не буде. Сьогодні великі держави Європи при добрій волі своїх володарів не дуже спішаються проливати кров своїх громадян, хоч з другого боку на всякий випадок від стіп до голови зброють себе та продувають щораз то кращі середники на безпеку своїх країв. Міжнародні зв'язки, умови, переговори — все те стремить до якнайдалшого пересунення цього грізного питання — нової війни. Правда, що в деяких краях, приміром у Большевії навіть найгірніша війна не зробила б такого спустошення в найкращій країні на земській кулі — як саме кровопийчче володіння сатани Сталіна чинить над поневоленою й загарбаною Україною, або ця пекельна домашня війна в Іспанії, та інші менші й більші нелади в других краях; — одначе те все не дає ще притоки до думання, що мусить вибухнути всесвітня війна. Пророком ніхто з нас не є, але всі ознаки вказують на те, що війна дуже далеко від нас. Тому не треба без причини бентежити себе ніякими вістками, або будувати свої сподівання на ледяних кригах. Той буде на верху, хто найдовше вистердить, а слабодухи не мають місяця між нами. Не попадаймо теж завчасу в розпук, бо й це до нічого не веде. В гарті духа, із святим спокоєм учімся розважно глядіти на все, що діється кругом нас. Неважжя на спомин самий про невідоме завтра мала в нас потахнути надія на Господне Провидіння? Чей Господь з неба бачить усе; а те, про що собі люди пробомсують — це смішне або неправдиве.

Чи мали б ми перестати орати й сіяти, що в деякому краї пахне оловом? Або що деякі політики

беруть себе за свої чуби? Це будо б не тільки забійче для нас, як ще більше жалюгідне, що ми даємо себе вивести з рівноваги.

Ніхто також не заперечує, що багато неладу є в світі; дехто — який ще недавно був під сподом, сьогодні зивершений і вказує свої роги, але й таке явище повинно тимбільше виплекати в кожній людині віру в краще завтра, а ніколи зневіру й собі лихі бажання. — Школа слів про те, що народи дійдуть до совершеної правди та що настане загальний Божий мир у світі. Та стежити бачно за розвитком подій — мотаючи корисне для себе на свій вує — якраз сьогодні найбільша потреба. І ще більша потреба наших днів у годі брат з братом жити. — Сила кожного народу в його організованості та карности. А цього всего навчаче добре друкowane слово. Часопис і книжка — це зброя, яка веде до побди над неправдою. За те народне розбиття, безлинии сварні нашого лиха не заворожать.

Але не забуваймо водночас і про те, що треба сповнити свій обов'язок супроти своїх добродів. Цими добродіями ніхто інший, тільки український часопис. Хай кожного свідомого українця, кожної нашої установи буде від сьогодні постановою, свята рішуча постановою не читати часопису, не заплативши за його!

Звідкіля мають люди, що видають часопис брати на часопис гроші? Та же в цілому культурному

світі так сказано, що за часопис треба платити, бо незаплатений часопис це найбільша обида для людини... Часопис врешті мряло нашої культури. — Що з цього, як ви будете мати повні лади й шанці збіжжя, в оборі кругорогих волів та „вильюшену“ худібку — а на вашому столі не буде пишастися ні добра католицька книжка, ні здоровий народній часопис?! Будуть вас люди розумні шанувати? Або ви, жіючи одинцем, будете почуватися у справжній силі спокійно глядіти над біжучі справи? Де ж би! Навіаки, із свого часопису завжди довідуетесь правди та не будете ситом на ярмарочні теревені, або старих баб цокотання! Читаючи часопис ви не тільки самі довідаетесь завчасу про важні події з нашого народнього амагу, але ще і другою перекажете, що ганьба читати несвій часопис і нечесть брати книжки на кредит.

Отже памятайте, що від сьогодні платимо за часопис і другого навчачемо, що гріхом буде нищити рідну нашу пресу. За те з часописом будемо без окулярів бачити цілий світ.

Віремо, що за нашим покликком підуть усі українські Видавництва часописів та не будуть нікому даром, ані на кредит слати ні одного приміричка газети. Найвищий час спам'ятати та не поглиблювати безкультурности й національної руйни. Хто хоче читати часопис і знати, що діється у світі — хай платити за рідне друкowane слово. Тоді й чужі будуть нас шанувати.

Всі українські Видавництва прохаємо прилучитися до нашого голосу.

Радісна вістка

„Український Бескид“ з Перемишля приніс таку цінуу та потішаючу вістку:

„Можемо вже нарешті поділитися радісною вісткою з нашими Читачами, що Ексцеленція Високопреосвященний Кир Йосафат, Перемишльський Епископ-Ординарій, вже повернули здорові до своєї резиденції в Перемишлі. Приїхали в четвер, 15-го ц. м. у вечері, як про це ми вже донесли в спеціальних додатках, долучених до частини накладу попереднього числа „У. Б.“

Господь вислухав наші молитви й утримав дороге нам життя. Тож подякуймо Всевишньому за те так саме ревними молитвами, як були

наші мольби за привернення здоровля Владиці. Хай Бог поблагословить на многії ладі кріпким здоровля та силою вести далі успішно Епархію на славу Божу та на добро гр.-кат. Церкви й українського нагоду“.

Як відомо, ВПреоєв. Кир Йосафат Коциловський вихав аж до Відня на тяжку операцію шоки й два перебував проловж кількох місяців на лікуванні. Слава ж Найсвятішій Матіці Господи, що випосляє в Своє Єдиногодного Сина Господа Нашого Ісуса Христа щасливого повороту до здоровля нашому Владиці..

Що нового в світі.

ВІЙНА ВІСЛА НА ВОЛОСКУ.

Повстання в Судетах, проголошення вільногового стану, прокляття Генляйва, поклонання кількох річників під зброєю в ЧСР, присутність в Празі Дімітрова, одного з підпалачів Європи — все те трізло, що бомба може вибухнути кожної хвилини, що нова війна висить на волоску.

ЧОРНІ ДНІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ЧСР перебуває в наших днях найгрозливішу хвилину в своїй історії. Об'єктивно треба признати, що чеський народ зустрічає ці тяжкі дні з великим спокоєм і рівновагою духа. Видно, що виховна праця Масарика, одного з визначних державних мужів воєнної Європи, не пішла на марне. Сьогодні, коли на Чехословацьчину звернені очі цілого світу, хочуть Чехи показати, що вони дійсно зрілий народ. По промові Гітлера нема вже ніякого сумніву, що в Судетах мусять діяти в якийсь спосіб до плекіситу. Уряди великодержав уже зважється, прийшли до того перекопання, що плекісцит — це єдиний спосіб, щоби врятувати мир в Європі. Отже Чехи страять Судети — грубий пояс здобж північної і західної границі, замешкалий в більшости німецьким населенням.

ДОМАГАННЯ ПОЛЬЩІ Й МАДЯРЩИНИ.

Польща поставила в Лондоні й Парижі домагання, щоби чеським полякам признати ті самі права, які будуть признані судетським німцям. Також Мадярщина домагається плекісциту для своїх земляків у Чехословацьчині, яких є около 1 мільона.

ПО КОЛГОСПАХ УКРАЇНИ.

Біля Мелітополя вбито місцевого комуністичного діяча Плам'яного, що був головою контрольної комісії колгоспу ім. Сталіна. Московського вислужника вбили кількома революверними стрілками — атентатчиків не зловили.

По колгоспах України почалася хвиля підпалів, навмисного псування сільсько-господарських машин і псування збіжжя. В одному колгоспі докочано особливим способом атентату на члена найвищої ради ССРСР Оскіна. Він відпочивав разом із управою колгоспу на полі й на лежачих виївах в повному розгоні трактор. Машиніста трактору розстріляли, Оскін і ще один комуніст згинули.

— В заграничній політиці вся увага світа звернулася на положення меншин у ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ. Як викаже статистика з 1930 р., е там на 14.729.536 мешканців тільки 9.756.604 Чехів і Словаків, які хочуть мати спільну державу, хоч і Словаки хочуть мати для себе самоуправ. Решта населення це Німці 3.318.445 (22 і пів проц.), Мадяри 719.569, Українці 568.941. Жиди 190.856 та інші в менших кількостях. Хоч із тих меншин Німці мають у ЧСР ще найбільше прав, одначе й вони невдоволені зі свого положення та бажають прилучитися до Німеччини. — Щоб не допустити до війни взяла на себе посередництво в тій справі Англія. — Німеччину в чехословацькій справі сильно підпирає Італія. В неділю Мусоліні вголосив у Триесті промову, в котрій сказав, що найліпший спосіб поладити чехословацьку справу, це зарядити плекісцит, для всіх народів, що долі живуть під гнетом т. зв. Великої Чехословацьчини. Мусоліні вірить, що в тій справі прийде до мирного порозуміння. Але коли б до того не дійшло, та малаб вибухнути війна, тоді Італія виступить по стороні Німеччини. — Внаслідок останніх заворушень та переслідвань судетських німців чехами — багато німців переходить з Чехословацьчини до Німеччини й там шукає захисту. Дотепер схоронилось до Німеччини кількадесять тисяч судетських німців. Їх прилучують в окремих таборах. З судетських просторів переїжджають в глибину Чехословацьчини чехи та жиди. Военна гарячка відбилась відемно на біржі, де чеська корона в шаленому темпі спадає.

В Совітах денервуются дуже трагічним положенням Чехословацьчини, але якось розбуджування воєнних настроїв не видно. Совітська пропаганда обмежується тільки вшатовуванням у всіх містах Союзу бурхливих демонстрацій проти... Англія, яку вважають глобокапталем Чехословацьчини. В Москві підчас такої демонстрації носили по влинях куклу Чемберлена на шибениці. Англійську амбасаду та конзультаті охоронують день і ніч демонстраційно військової частини ГПУ, нібито перед невинністю мас. Дальше замітне є велике посилення звязку між чеськими комуністами і Москвою. М. ін до Сталіна прибула спеціальна делегация чеських комуністів з Праги, яка відбула з ним 3-годинну розмову. Делегация відлетіла опісля до Праги в товаристві трьох вижчих урядовців московського Комінтерну, які мабуть візьмуться за організацію приязного для Чехів фронту серед комуністичного робітництва в зах. Європі. Фактом є, що совітський уряд дальше захоує Чехословацьчину до рішучого опору навіть зі зброєю в руках.

В інших державах — нічого цікавого. В Еспанії повний застій на боєвих фронтах і тільки літаки бомбардують міста — В Лівані повстання Арабів охопило вже цілу країну. Проти них біються цілі курії англійського війська зі скоро стрілами, гарматами і літаками. Всі жидівські оселі боронить військо.

ЩО ПИШУТЬ НАШ ПРИЯТЕЛІ З АМЕРИКИ.

Хвальна Редакціє „Наш Лемко“ у Львові.

Ваш часопис це найширший приятель, якого ми маємо в житті. Він оповідає нам, що там чувати в рідному краї, в наших селах на Лемківщині. З цього часопису я довідався багато про рідні сторони та найбільше вразило мене вісткі з мого рідного села Красної Коростенки. Тому кожному своєму знайомому раджу запернурерувати собі часопис „Наш Лемко“. В кожній українській хаті повинен бути цей часопис сталим гостем. І за нього треба точно платити. Бажаю Хв. Редакції якнайкращого успіху, дякую за точне пересилання кожного числа та надальше прошу слати на мою й моєї сестри Катерини Сенько в Донорі Па, з братнім щирим поздоровленням.

Атанас Беднарчик у Менчестері

Незалежний, національний журнал

„ДЗВІНОЧОК“

це найвірніший друг і приятель українських дітей. Це найкращий вчитель української дитини дошкільного й шкільного віку.

Містить: оповідання, вірші, сенки, пісні з нотами, забави, загадки, ребусики, світлинки, мистецькі кольорові рисунки, тощо.

„ДЗВІНОЧОК“

Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Передплата на рік тільки 2 зал., а зате має дитина 12 дуже цікавих і гарних книжечок.

Велика несподіванка.

Ізлучи назустріч бажанням наших Читачів видаємо гарний Господарський Календар на 1939 рік. У цьому календарі, крім безлічі дрібних повчальних вказівок, господарських новинок, ріжних фахових порад, поміщено такі голівніші статі: Найбільший Ювілей, — В „Просвіті“ наша надія, — Гр.-кат церкви на Лемківщині, — Панько Шпилька, — Криниця село та живець, — Тиф — чудова новела Ярослава Берези, — Лемківські „збійники“, — Невисті цінязі — оповідання Г. Гануляка, — Кооперативи на Лемківщині, — Св. Димитрій покровитель Лемківщині — пера проф. І. Филитчака, — Лічніні осередки та живці, — Хліба треба — літературний начерк Ю. Т., — Три лемки, — Давні церкви в Перемішлі, — Васько Землян — оповідання Г. Марусина, — Найдавніша доба в історії Лемківщини — Місечко Тилич, — Музей „Лемківщина“, — Рибалка — оповідання І. Ш. Лукавиченка, — Народні мотиви, Сини Лемківщини, — Народня казка, — Ті, що відійшли від нас, — ці статті переплетені новими ніде не друкованими клашима з нашого життя, важними документами та світлинами, прикрашають календар. У господарській часті

подані: Практичні вказівки при будові хати, — Лічніці зела, — Щоб у лісі не пропасти, — Вчимося ловувати, — Робимо калюдо, — Годуємо шовкопрядку, 10 заповідей фальшивого кооператора, — Будьмо тверезі, — Як позбутися хрета, — Мід - пожива та лік, — Не буде безробіття, — Ветеринарний порадник, — окремо: Сумерк комунізму, — Два опирі та багато цікавих пригадок, сміховинок, приговорок і т. д.

Всіх авторів нарощно не вивляємо та всіх статей не наводимо в подробицях уже тепер, щоб ще більша несподіванка стрінула кожного, хто купить собі Господарський Календар на 1939 рік. Одно скажемо, що такого календаря ще не було, щоб оповідав про таку безліч ріжних подій та давав стільки повчального матеріалу. Календар прикрашений двома цінними вставками із світлинами двох наших найбільших Достойників нашої Церкви — які ми аж у Жовкі в друкарні ОО. Василія давали друкувати на гладкому, вибагливому папері; обгортка календаря — прекрасний образочок, на якому виділе наша Церковця, хати та ясне сонце освітлює гори-доли; а плугатор оре свою нивку парю

круторогох волів. І люди є, що спішать до читальні та кооперативи.

Не пожалуйте цього дрібногораз у рік видатку, бо тільки 80 грошів за цей прекрасний Господарський Календар на 1939 рік і книжок буде мати повну шафу; тому, що кожний власник календаря за невеличку квоту одержить від нас гарну бібліотеку.

Вже присилайте замовлення і гроші, спішіться, бо наклад невеликий. Зголошуйтеся на кольпортерів, будете мати гарний дохід і календар даром!

Рекадія
Господарського Календаря.

ПАСТА
ЕЛЕГАНТ

Ю. Бескид.

Доле, ей доле...

— Бандурочка зародила, конопевка вибуяла; у садочку тням зелень-дерев грядочки перепелла Лем Ганусенька забанувала. — Хто би не банував; писав листа наш Андришко із Канади, што го на Великодні вижидати. Приде — лем си го визерай! І кермаш юж ся одбуло, а газди — як го ніт, так не било. З дробелячом газдино понехав.

— Што мі з пінзів, як під серцем пекіт неабияка. Сама сидкаль руки прилож. — А може ня даки описали? Головноньку ж бідна моя!...

* * *

Догоряли шкпочки на ватрі, дитиска повкадалися спатоньки. Лем Гануська не скориться.

— Чого то пенна так мясно прикасов? Боженську, Ті нап!... Може то він... Эй кет би го Бог прислав... Андрия... Справди...

І двері до снів заскрипіли, а газдині мало з ніг не впасти, з великого жалю — втіхи. — Бо справди газда привернувся.

— Господоньку ж слава Тобі!

* * *

Нову хижу побудували, дальше в садочку; подаль негідних сусідаків — што фурт і втяж шляхило до окен. З оком заздрисим... І полечка докупили, бо найстаршого хлопчину до шкль повезли, а два поменши: еден на грунт, а другого до ремесла.

А рочок до роченька, як пречко по чистій водичці; лем раз і юж другого кінець наставав.

* * *

Андрий ремісник у селі верх завів. Безземельників до класітні прировнів. — Не кадилж котрий, лем враз до одного й до спілки поділу. Варстат склали на щаджені гріш. Ний би ся грунт не дробив. Бо й так лем ярушками прикрайний. І спільнота бесіди з привгарком на свій — не маехівський часок. Таяк у другий... Што бича не знають.

... Бо другому тижек не сидюся по школах; сес — лем би соленько за гору — він до хиж між люд, і давай розумом прибутком виславляти гори - доли; красної розмовки. Яж за серце скобоче...

— Так би людям заедно жити, рука в руку; а не цапом - приклячником — што землі невроки!

* * *

То си не думайте, што то лем така сплітка; тото шитко віруятна правда. Деж би то нарід не банував за вітківском доле. — Доле наша, ей доле! Чом є така? Што раз вивершав, а зас зошмаріш напечеревки? Га!

* * *

— Не будемо рук складати, як прийде час добувати — йшли слова з хиж до хати. — Лем ся сами будеме пригодно вивершати. Гей! То не діврка прицондрова, лем совенько приклячане... То си го привернемо дзвоню премиленим... Лем рук не складайте, та охоти до пащера не збивайте. — Доле наша, ей ти доле...

— 0 —

В ЦІМ ЮВІЛЕЙНІМ РОЦІ

святим обов'язком кожного Українця - католика є: пізнати свою церковно - народно минувшину і Святих свого народу. До цього найкраще послужить Ювілейна Читанка:

Садочок українських католицьких Святих

що появилася недавно у Видавництві Чина св. Василя В. у Жовкві. Написав відомий наш релігійний популяризатор - письменник о. Михайло Дороцький, декан Равський.
На 164 сторінок друку — 60 образочків! Ціна 95 сотиків.
Пишіть на адресу: ВИДАВНИЦТВО ЧСВВ. у ЖОВКВІ.

Присилайте передплату й належність за побрані книжки! Ми вислали вже в цьому році два рази розрахункові перекази. Не руйнуйте з таким трудом започатого Вашого часпису.

Господарський календар на 1939 рік вишлемо тільки точним нашим передплатникам. Руйнувати Видавництво даровими посылками так часпису, як і календаря не будемо. До того повідомляємо, що кожного власника календаря жде цінна несподіванка. Кожний, що купить Господарський Календар на 1939 рік, буде мати змогу побільшити свою бібліотеку. Читайте в статті „Про що пише Господарський Календар“. „Несподіванка“ стор. 4.

У зв'язку з новим шкільним роком, шкільна влада видала розпорядок, що всі збірки в школах мають зовсім добровільний характер. Вимушувати грошей не вільно від шкільної молоді.

750 тисяч дітей в Польщі поза школою. Польська Агенція Аграрна обчислила, що поза школою опинилося цього року в Польщі 750 тисяч дітей.

Дерево дешевіє. На міжнародних деревних ринках стали купувати менше дерева й тому в Польщі ціни на дерево впали на 10 до 15 відсотків. Це може врятує ще рештки лісів перед дикою господаркою.

Стережіться мантів. На торговлиці в Домарадзі к. Березова перед очами одного господаря з Бонарівки якась жінка піднесла з землі (підкинула нароком!) гроші. Вона закликала господаря за цегельню — наче то йому також належить частина найденних грошей. За деякий час прилетіло двох баярів,

які накинудили на бонарівчача — мовляв — він украв їм гроші, та стали бушувати по його кишенях. Але газда нічого не мав при собі та злодій не могли йому ніяких грошей вкрати. Тож уважайте на торговцях, бо сьогодні багато злодіїв береться на хитрощі, щоб легко жити.

В Коросні, недалеко рафінерії земної ропи впа на землю невідомого походження літак. Летуна, що внаслідок упадку літака потовквся, перевезли до шпиталю, а для висянення — який це літак — переведено слідство. Кажуть, що це румунський літак заблукався аж у наші гори й тут йому мотор попусься.

Катастрофальний буревій перейшов над столицею Аргентини — Буенос Айрес та околицею й заподіяв страшні шкоди. Багато осіб згинуло підчас сну під завалищами домів. Втрати величезні.

Новий закон про військову службу. Від 1-го вересня ц. р. об'являють в Польщі новий закон про військову службу. Закон говорить докладно про заступну службу й передбачає покликання до військової служби жінок для оборони держави. Закон пересуває теж границю віку мужчин, які підлягають військовій евіденції, з 50-го року життя до 60-го.

Бойкотують польські школи. Польські часписи пишуть, що наплив жидівських дітей до нижчих клас польських гімназій помітно зменшився. Це явище пояснює польська преса нехиттю батьків-жидів посылати своїх дітей до польських шкіл. Одночасно ці самі часписи звертають увагу на те, що в самій Варшаві є 20 жидівських гімназій.

Проти алкогольний конгрес у Злучених Державах — як 67-й зчери — відбувся у Дітройті. Згаданий конгрес організувала католицька протиякогальна діла. На конгрес прибули делегати з усіх

стейтів Злучених Держав. Головою католицької протиякогальної ліги вибрано Кугена, відомого суспільного діяча. Згадана ліга веде свою діяльність від 1864 р.

Нечуваний напад на поїзд у Франції. Вночі зі сходи на четвер бандити уладили сміливий грабунковий напад на поспішний поїзд на шляху Марсей-Авіньон. На двірці Сен Шарле недалеко Марсей бандит скрився в поїзді на хвилину перед його відїздом і затримав опися поїзда гамульцями коло двірця Бартедемі. Саме тоді на поїзд напало 10 інших озброєних замаскованих бандитів, які стероризували залізничників при чому одного кондуктора зранили вистрілом з револьверу в руку. Стероризувавши обслугу бандити забрали більшу частину обезпечених посылко з поштового вагону і касу, в якій було 180 кг. золота.

Виздоровіла по півгодинній подорожі літаком. З летища під Амстердамом вилетів літак з важкою недугою дитиною на кокшюш. Літак літав з цією дитиною на висоті 3.000 метрів пів години. Ця подорож дала дуже корисні наслідки, бо дитина перестала зовсім кашлати.

Ціла родина втопилась разом. Місцевість Бітолі, в полудневій Югославії, навістила нагальна буря. Один сезанин, на прізвище Зранкович, працював на полі зі жінкою й донькою. Щоб вспіти до дому перед бурєю, пішли всі троє навпростець. Коли переходили через майже висохий потічок, наплинули несподівано такі маси вод, що в одній хвилині закрили нещасних. Всі троє втопились.

Цегла дешевіє. В Варшаві впали ціни на цеглу так, що тепер одна тисячка звичайної машинової цегли з доставою коштує там 55 зол. Свого часу цегла була дуже дорога, тому уряд устійвив найвищу ціну цегли на 62 зол. за тисячку.

Материнське серце. Коло Букарешту жінка залізничника побачила, що її дволітній синок вбїг з дому і бавиться на залізничнім шляху, хоч поїзд уже близько. Нещасна мати хотіла рятувати дитину й підбігла на залізничний шлях, щоб забрати дитину. Та вже було запізно, поїзд вїхав на дитину і її матір та вбїв обидві.

„Все вперд, всі враз“. Дня 9. 10. та 11. вересня ц. р. відбулися на площі „Сокола-Батька“ у Львові ІV Краєві Сокіляцькі змагання. Участь в змаганнях взяло около

250 членів сокольської організації зі Львова та краю. Цьогорічі сокольські змагання замініть тим, що брало в них участь багато селянської молоді. Що більше: представники селянської молоді виказали свою велику спортову виробленість та культуру, і зробили публіци багато несподіванок. Ось жінки з села Мшана коло Львова здобули перше місце у відбавці; дівчина Качмар з Гнаткович коло Перемишля побіла дотеперішній осяг (рекорд) в бігу на 800 метрів. З мужчини сокія Тютько з Гаїв коло Львова добув друге місце в бігу на 1500 м., а сокія Гривці з Мшани добув друге місце на 5.000 м. IV. Краєві Сокольські Змагання виказали, що український спорт побудований на здорових основах має всі дані, щоби захопити найширші верстви нашої селянської молоді. Сільська молодь повинна вільний час використовувати для свого ума та характеру і для здоров'я тіла, а не витрачати час на бійках та гульках.

НОВІ ВИБОРИ ДО СОЙМУ І СЕНАТУ.

Президент Польщі розважав 13. ц. м. сойм і сенат та назначив нові вибори на 6. листопада до сойму, а на 13. листопада до сенату. Вибори відбудуться на підставі дотеперішньої виборчої ординації. Через оте рішення самоврядні вибори відбудуться щойно по соймових і сенатських виборах. Розпорядок президента Польщі про розважанні сойму і сенату був справжньою сензацією і несподіванкою, бо того ніхто в Польщі не сподівався. — Перед українським громадянством стоїть нове нелеге завдання. До виборів мусимо зайняти таке становище, якого вимагають загально - національний інтерес цілого народу. В виборчій справі мусить повстати один український фронт, який об'єднував би всі українські політичні групи, що стоять на національній платформі.

ЖИДИ ХОЧУТЬ... БОЙКОТУВАТИ ІТАЛІЮ.

Як відомо вже Італія переводить в себе рішучу і послідовну чистку з усіхнях заявних і шкідливих жидівських елементів. Звільняє жидів професорів і урядовців, востанє ж наказано усунути із шкіл усіх підручники опрацьовані жидами.

Жиди підняли зприводу такої акції фашистського уряду несамопитий вереск „Жидівська екзекутива“ у Лондоні має ухвалити навіть всевітній жидівський бойкот італійських товарів.

Проти прищиди безріг щепити треба безроги тільки сировицею і щепленням

„Серовак“

Інформації на бажаня „Серовак“
Сп-а з обм. п.

ЛЬВІВ, Сенаторська 5, тел. 201-07.

Італійська преса заявила з того приводу, що якщоб справді прийшло до такого бойкоту, то жиди погіршат тільки тим своє становище в Італії.

Кажуть, що протижидівські тенденції починають проявлятися за прикладом Італії вже і в Югославії. Востанє появилася гостра протижидівська стаття в одному із півофіційних югославянських органів.

НАСЛІДКИ П'ЯНИЧАННЯ.

На повному морі недалеко берегів Франції звернули увагу на невеликий корабель, що плив якось дуже дивно. Корабель не рахувався зовсім з вітром ані не відповідав на сигнали. З одного із кораблів, що перепливали побіч таємничого корабля, спустили човен з моржками, які підплили до таємничого корабля, щоби розяснити несамотите явище.

Показалося, що корабель вплив із пристані з вантажем деревного спирту, т. зв. метилового алькоголю, що хоч виглядом, запахом та смаком є подібний до звичайного (етилового) алькоголю, а проте є ще страшнішою отрутою, бо вже дві чарки того спирту отруйні: можуть спричинити смерть, або в ліпшому випадку сліпоту. Показалося, що зараз по відлізні на море морки влаштували собі п'янтису, яка так сумно скінчилася.

Деревний спирт — це дуже сильна отрута. Він не розбуджує навіть тої веселости, як вино чи горівка, лиш пригломшує. Крім того він має спеціально шкідливий вплив на зорові нерви, викликаючи їх звиродіння, а через те сильне ослаблення зору, навіть сліпоту, якої не можна вже ніколи виликувати. Цей отруйливий метиловий спирт знаходиться у досить великим проценти в денатурованім спирті до палення і там є причиною тих масових затроєнь, смертних випадків та сліпоти, якою часто платять по наших селах люди за сумнівну приємність, коли пють денатурат на всяких весіллях, хрестинах і т. п.

Ішлук.

ЗРАДНИКІВ НЕ БУДЕ.

Старинні Римляни,
Много воювали,
Але зрадників і жидів
Так — якби не мали,
Бо як хто сповнив би
Хоч маленьку зраду,
Зараз мали на такого
Вони добру раду,
Його виводили
На гору високу...
А звідтам скидали
У пропасть глибоку.
Не треба на нього
Ні куді, ні шнур...
Його поховала
Смердлюча баюра.
Пропати такої
Римлянин боявся
І за міліони
Ніхто не продався!
У нас нема доси
Цей установи,
Тому зради повно,
Як тої полові!
Отже ж пошукаймо,
Де глибоке є батно
І там зрадника кидаймо
Стрімголов на дно!
Хай за труд свій він напетяся
Скільки схоче і залеться...
Хай в болоті зогніє!
Коль зробимо так усіюди,
Зрадників у нас не буде,
Буде мир й правість все!

Турчанщина — „Провсвіт“. Дня 7. серпня відсвяткували Ювілей „Провсвіт“ Стрілки, пов. Турка. Тут є добре організована читальня, що належить до найкращих на Бойківщині. На гарно прибраній (одним селянином) сцені відбулося свято, що складалося з трьох промов, у тому одного селянина, з виступів хорів, мішаного і чоловічого, та з декламацій. Найкраще випала інсценізація „Каменярів“, приготована студ. Лозинський. Сяла була битком набита і не вмістила всіх, що прибули на це небуденне свято.

28. серпня відбулося подібне свято в сусіднім селі Гвіздець, припомочі хорів зі Стрілок. На свято прибув о. Кльока, що в р. 1909 заложив гвіздецьку читальню. Він відправив молебні і панакхиду. На святі промовляли о. Клячінський, о. Данилків, голова місцевої читальні Дмитро Жук і містогорова зі Стрілок Прокопик. Здалася місцевій читальні обширніша домівка, бо на подібних святах більшість гостей мусить стояти на дворі. Прикро вражало, що на свято не прибув ніхто із Старого Самбора.

Сторінка для жінок.

Наші діти. Скінчилося літо, минувся гарячі роботи; наша дитина знову помандрувала до школи. І нова журба. При хижі дитині „валється“ в будьякому одніні, але до школи треба школярника чисто влягнути та винувати його у все прилада, потрібне шкільній дитині до науки. Є матері, що дбають про свої діти; вони заздалегіть шадять, щоб їхні дитина не „світла“ тілом і добре вчилася. Добра мати дбає не тільки про зовнішній вигляд свого школярника, але пильно теж стежить за тим, чи дитина бере участь у науці та сповніє завдані вправи до хати. Така мати все найде час, щоб помогти своїй дитині в науці й цим влегче тяжкий обов'язок учителів. До цього мати дбає, щоб дитина як слід навчалася рідних молитов і рідної мови. Якщо того не дала б дитині школа, мати обов'язана доповнити ці всі браки та впокувати в свою дитину любов до Бога, рідної батьківщини та пошану людей. Добре вихована дитина буде для родичів потіхою та благословенням. Дитину треба берегти перед злим товариством і лихим приміром. Деколи найкраща дитина під впливом злого товариства — може зійти на криві стежки та спричинити нещастя собі й ганьбу цілій родині. — Тим більше в нас, де малі діти позбавлені дошкільної опіки у садочках. Пам'ятайте всі мами, що ваша доля та щастя ваших дітей у великій мірі залежні від доброго виховання.

Хата. По осінніх роботах треба переконати основний лад у хаті. Зима за племиа — треба буде продвигати пірвою сидіти в хаті. Тому візрече чистота мусить прикрашувати наші мешканця. Найкращий середок до заведення світла в хату — це основне білення хати ванном. Цей роботи не годиться відволікати аж до приморозків, бо тоді довше триває випитрування комат і білених стін. У постелях також треба лад завести. Та же подовину доби приневоленна людина спочати й підріпнтися до нової праці; чи барліг, або тверда соломянка принесе пільгу нашому організмові? Не говоримо вже про різні наскоми, які в нечистій постелі ролям розлазиться... Або „на спацери“ вилазять на одніня!... О, це гарний вид: панна в лякраса, а по суконці

„біді“ машерують... Отже чистота чистота й лад у кожному кутку в хаті! Знайте газдині, що й ваші газди скоріше засядяться в чистій хижі — та не будете самі померкати кувати продвог вечорів...

Коли ж бо мова про зиму, запитаймо себе, які забезпечення маємо в коморі, й на дворі? Опалове дерево — це газдівська — мужеська робота. Але приспособити комору в мuku на хліб, кашу, капусту, овочі сирі й сушені та різні приправки до їди — це жіночий обов'язок. Кожна мишка стягає в свою нору різні корінця вивірка наповне своє дупло смашними горішками, а наші газдині що? Пісною бульбочкою та капустою мали б ми перезимувати? Або все, що краще, на ярмарок віднести? Певно, що дещо треба продати, бо гріш придається при хаті, але скупують та по мачопному негарно свою рідню збувати. Яка буде їда вашої челяді, така їхня праця. А зима довга та тяженька. Зачасу припильнуйте все, щоб з голоду не примірати. Якщо ваш газда призабув би, що треба за свій часопис вислати належність пригадайте йому, або ще краще виручити його з вашої ошадности — й цим зробіте йому милу несподіванку. — Він буде вас ще краще шанувати. А часопис буде точним і вірним вашим дардником і гостем у вашій хаті.

Максим учителем.

„Знаєте, Максиме що я завдулю вам ваших дітей. Чуо, що вони в школі навчались вчатьсї, навіть той малий, що тепер почав ходити перший рік до школи, й вгазали дуже розумні діти!“ — так сказав Микола до сусіда Максима. — „Та слава Богу, що хвалять моїх дітей!“ — каже Максим. — „Вони мусять добре знатисї, бо по чоловік аарт без науки? Я вже добре дбаю, щоб вони вчилисї, бо і сам підучую їх дома та наповняваю. А одного предмету то я сам таки учу їх, бо того чомусь не дуже вчать у школі. Ви цікаві чого я їх учу? Чуи їх шадити на всіх. Я сам знаю, як я добре викладу на тім, що складав потрохи в Земельній Банку і вгазали знаю, що опаданому найліпше жити. Тому і мої діти мусять бути ошадні і на те я їх учу. Я шаджу, щоб вони мали з чого знатисї, а вони будуть шадити, щоб їм було добре — і який так усі батьки і мами своїх дітей учили, то скоро вже всьому нашому народові буде краще жити!“ — „Розумно ви говорите і робите, сусідо! Мушу і я почати сам шадити та своїх дітей ошадности вчити, що лиш з ошадних дітей буде родичам і всім нам потіха...“ (Ю. Ш.)

РОЗВ'ЯЗАЛИ ЧИТАЛЬНЮ „ПРОСВІТИ“.

Поліція із Стрижева на поручення ряшівського староства припинила в діяльність Читальню „Просвіти“ в Бонарівці в дні 10. IX. д. р., на основі того, що Читальня перед 3-ма роками мала переслати 5 зл. на Український Музей у Празі та що тепер 4-ох членів Читальні побилися з нечелнами, що тероризують спокійну льоальну людину. Виділ Читальні вніс до всевідства відклик тому, що пропаганда на будову Українського Музею в Празі не була сконфіскована в українській пресі та хлопці побилися не в справах Читальні, тільки на тлі своїх особистих — так скавати би — батярських порухунків; до цього один, що зачав битку не є членом Читальні. Впрочім суд гостро покарав винних по 6 місяців арешту — а на обставину — чи Читальня є розсадником незгоди в селі — найкраще свідоцтво може кожної хвилини видати ціла громадська рада. Бо Читальня „Просвіти“ в Бонарівці завжди стояла на сторожі спокою й моральности.

КІНСЬКЕ КОЛО БЕРЕЗОВА.

Подібна доля, як Читальню „Просвіти“ в Бонарівці, стрінула й Читальню „Просвіти“ в Кінськїм з тим, що староство в Березові повідомило Виділ Читальні про розв'язання її тому, що Читальня „вкраща пржежичко обовонзуюнцемо праву, устальнену для стоваржншеннє zakresовї і способом діяланя і загража безпеченство спокою поржонкду публічного“ Виділ Читальні вніс відклик до всевідства.

МРИГОЛОД.

У гмішній касї Мриголод виказався за минулий рік недобір на 5 тисяч 490 зл. На покриття цього недобору члени гмішної ради на засіданні в дні 16. VII. ц. р. ухвалили, щоб ціла гміна, а саме: Мриголод, Гломча, Лодина, Шляхоцька Добра, Голучків, Рустицька Добра, Семушева, Волоська Тирява, Ракова, Пили, Крепівська Воля, Дубня й Межибріддя складали по 50 грошів від гектара на цей виривавчи податок. Слід згадати, що в цих селах майже все збіжжя вимолотиз град у полі. Селяни бідині, не мають за що купити збіжжя на посів. Добре було б, щоб компетентні чинники перевірили по чийому боді недогляд за касовий недобір

Максим Олійник.

Пізнаваймо рідні оселі.

(З ПАРОХІЯЛЬНОЇ ХРОНІКИ В СВЯТКОВІЙ ВЕЛИКІЙ).

Святкова Велика, Святкова Мала, або т. зв. Святківка й Свіржова Руська, гірські місцевості в ясельському повіті на Лемківщині, творять одну парохію. Свіржова Руська лучиться безпосередньо зі Святковою Великою, яка знову річкою Вислокою є відділена від Святкової Малої.

В давнині була в Свіржовій Руській окрема парохія, однак її прилучено в 1797. р. до Святкової Великої. Така сама парохія мала теж — після передавання — бути і в Святковій Малій, яка до 1860. року була дочерньою парохією в Ростайнім. Після чого зістала прилучена до Святкової Великої.

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ Й ДАТА ЗАЛОЖЕННЯ всіх трьох повищих сіл не дадуться покищо — ізза браку джерельних документів — історично устійнити. Можна тільки з історичною правдоподібністю припускати, що вони повстали в XV. столітті.

Після передавання первісні мешканці повищих сіл прибули тут з полудня. Виперті звідтам Мадярами, та мали теж між інцими поселитись і в околицях нинішньої Святкової. Інше знову передавання каже, що вони прийшли з півночі, витиснені звідтам Поляками.

Правдоподібно було це так, що угорські збігці нашого племені зайшли з угорських низин аж під Змигород, та, перебувши тут якийсь час, подалися в гори під напором північно-західних сусідів. За тим промовляє обставина, що в селі Скальник коло Змигороду стояла колись перша в тій околиці церква, побудована жертвами наших щедрих і побожних, закарпатських земляків. Тепер на місці, де була колись побудована наша церква, стоїть символ нашої історичної судьби, латинський костел, а в селі осталося лише кілька родин византійсько-славянського, або — як тепер зовуть — греко-католицького обряду.

ПЕРШІ ІСТОРИЧНІ ВІДОМОСТІ.

Подає о. Володислав Сарна у своїй, в 1908. році виданій, книжці п. з.: „Опіс повяту Ясельського“. Він каже, що в 1510. р. Змигород і деякі інші села, між ними і Святкова, належали, як власність, до сяниського каштеляна, Андрея Стадницького.

„Газета Львівська“ в 35. і 38. чч. з 1853. р. подає, що сини тогож Андрея Стадницького, Николай і Марко Стадницькі, поділилися в 1554. р. спадщиною по своїм батьку в цей спосіб, що з руських, згл. з „волоських“ сіл: Мисцова, Крампної, Святкової, Грабу і Полян, розібрали між себе доходи по половині.

В актах краківського єпископства записано, що в оподаткованих на рік костела св. Фльоріяна в Кракові, поодиноких селах Николая Стадницького була в 1581. р. така скількість „волоських“ осель: в Грабі 17, в Крампній 11, в Ростайнім 7, в Святковій 7 і в Ожинній 3.

Звідси висновок, що в 1510. р. була Святкова селом, а в 1581. р. мала 7 т. зв. „волоських“

осель. Згаданий о. Володислав Сарна каже, що і тім самим часі була вже теж у Святковій церква. а при ній священик.

ДАЛЬША СУДЬБА.

В парохіальній хроніці в Грабі зазначено, що власник місцевського ключа дібр, коронний хорунжий, дідич Кохановський, грамотою з дня 24. березня 1633. р. надівав духовенство „греко-уніятського обряду“ у своїх добрах деякими правами і привілеями. А належали тоді до тих дібр такі місцевості, як: Мисцова, Поляна, Святкова, Граб, Ожинна, Вишеватка, Радоцина, Тихавя, Жидівське та Довге.

Замітним є тут факт, що Святкова — wraz з околицею — вже в 1633. р. а може й вчасніше, була зєднана з Католицькою Церквою, бо кажеється в повищій грамоті про священиків „греко-уніятського“ обряду, себо про священиків католицьких. З цього висновок, що Лемківщина, а з нею й Святкова з околицею, прийняла Берестейську Унію десь незадовго після 1596. р.

Права і привілеї греко-уніятського духовенства на добрах місцевського ключа потвердив новий власник згаданих сіл, Юрій князь Любомірський, датованою з ряснівського замку грамотою з дня 26. травня 1746. р. Відпис дотичної грамоти знаходиться в парохіальних актах у Грабі. Крім цього надав він своїм підчиненим право безплатного вирубів дерева на будову у своїх добрах. В тій самій грамоті означені теж обовязки селян зглядом парохів. А імено селяни, які орендували ґрунти в ділчич, мали складати своїм парохам „мешне і інне даніни подлуг звичаю і устав церквенних“.

Від того самого Юрія князя Любомірського походить і друга, датована в Бічі (Бечу) грамота з дня 15. січня 1776. р., якої відпис знаходиться так само в парохіальних актах у Грабі. Цєю грамотою звільняє автор наших священиків настало від двірських тягарів і цього самого жадає теж і від своїх спадкоємців. Цей привілей прислугував передусім священикам з Полян і зі Святкової, після чого поширено його теж і на всі інші села місцевського ключа дібр.

В Шематизмі Перемиської Єпархії з 1879. р. на стор. 95. помістив його автор, о. Юліян Никорич — на основі парохіальних актів у Висовій — таку згадку про Святкову Велику... А саме: „Дня 9. марта 1585. р. івкій Симеонъ Звѣрхъ, поповищъ Высовскій, лишившия „неученымъ“ по своимъ отци, спродать ученому Лукашови Часкевичу изъ Святкови великой поповство Высовское се есть: всѣ теперѣшні, приходскіи ґрунта въ Высовој за 250 зол. польъ“. Хто такий був згаданий тут Лука Часкевич, годі устійнити. Правдоподібно міг це бути син священика зі Святкової, бо годі прийняти, щоб дехто інший міг тоді бути в Святковій „ученим“. На цій основі можна заключати, що вже в 1585. р. або й скорше був у Святковій Великій священик нашого обряду та наша церква.

Про приходство в Святковій згадує т. зв. „Специфікація прав і реальностей“ з дня 3. жовтня, 1798. р. Після неї прислугувало згаданому приходству право до безплатного, щорічного побору 18 метр. сягів твердого і 7. метр. сягів м'якого, опалового дерева, з місцевих, двірських

лісів. Про згадану „специфікацію“ — згадується в письмі Галицького Намісництва з дня 27. V. 1892 р. ч. 226. 9, яким для святківського приходства унормовано місцевий, двірський, деревний сервітут. Обтяжені тим сервітутом, двірські ліси в Святковій набула в 1890 р. на власність графиня Францішка з Баденіх Потулішка, яка в 1919 р. відпродала більшу частину тих лісів Олександріві гр. Скиншинському. В зв'язку з тим справу сервітуту для приходства в Святковій упорядковано в цей спосіб, що гр. Скиншинський признав приходству 12 с'яг твердого і 4 і пів м'якого дерева річно, а гр. Потулішка припадаючи на неї часті сервітуту замінити за згодою Епархіяльної, Церковної Влади в Перемишлі на 10 моргів еквівалентного, ерекціонального ліса. Судочу інтабуляцію згаданого еквіваленту на ділі приходства в Святковій певенів у суді в Жмигороді Всес. о. Дмитро Ступок, завідатель парохії в Святковій від 1929 до 1935 року.

Важніші події й випадки занотовані хронікою в Святковій.

В 1817 р. візитував святківську парохію Епископ Михайло Левицький, а в 1833 р. Епископ Іван Снігурський.

В 1830—1831 р.р. лютувала в Святковій холера. Духовні та цивільні власті видали тоді з цієї нагоди ріжні інструкції і зарядження, а правительство царським декретом з 1831 р. подарувало селянам податкові належності.

В 1845 р. занотувала хроніка дуже гостру зиму, а відтак велику повінь в Святковій, яка наробила багато дошкудливих пакостей. Цивільна влада поспішила тоді з негайною допомогою, а також і сам нарід жертвував багатом для повення.

На рік 1846. припадає в тодішній. Західній Галичині подьське, хлопське повстання проти панів і ріжні заворушення. Різні панів обхопила найбільше повити: тарнівський, сандецький, ясельський і вадовицький. Шойно військо зробило попряток Наші Лемки до тих кровавих авантур, убитів і рабунків зовсім не мішалися та сиділи спокійно в своїх хатах.

В 1847 р. панував в Святковій великий голод. Збіжжя не зародило, а гроша на закупно харчів також не було. З голоду повстали ріжні недуги, які ласкували людей. За страву служила гірчина, молочий, та ріжна холта. Цивільна влада старалася допомогти народом. Лікарі їздили по селах. Але мимо цього панувала довкруги жалоба, всюди чути було плач та беззастанне давонення на триногу. Люди приладжували „муку“ з соломи, різали січків, свинчили її, теги, долаляли трохи зерна і з тої мішанини пекли „хліб“.

В 1849 р. навістила по раз другий Святкову й околицю холера, яка забрала багато жертв. Відтак на день 13. червня, 1857 р. заповіла преса попряток комети, яка — мовляв — має знищити землю зля. по причині її ділення вода має залляти Європу. Внаслідок цієї неосторожної, пресової публікації нарід, очікуючи близького кінця світу, дуже розливсь... Люди не хотіли ні орати, ні с'яти... ні виконувати ніяких інших, господарських чинностей. Тво нагоду використовували спритно жиди, які за безцін скупували селянські ґрунти і в кулак сміялись з людської дурноти та наївності.

В 80-ти роках минушого століття розпочалася зі Святкової еміграція селян на заробітки до Америки. Влада поставилася до цієї справи неприхильно. Ясельське староство розіслало тоді до громадських і парохіяльних урядів розпорядок, щоб вони відряджували людям заморську еміграцію, бо — мовляв — Америка є дуже далеко положена, кошта подорожі є дуже високі, на морю панує небезпечна недуга, емігрантів викинуть денедуб з морем і вони будуть там гинуть з голоду і т. п. Однак селяни цьому всемо не вірили та хто тільки мав 160 фльоренів на подорож, старавсь про панпорт, та виїздив до Америки на роботу й заробток.

Деякі події й випадки занотувала теж і шкільна хроніка в Святковій. З неї довідемося, що народило школу в Святковій зорганізовано в 1882 році. Під 1887 роком занотувала ця хроніка сильні морози, які доходили до 35° Ревміра, а під 1889 роком велику посуху. Внаслідок цього забракло господарям паші, а худоба дуже подешевіла. Старі корови продavano по 2. ринські (себто по 4 австр. корони), а коні по кількадесять рейшларів. Із браку паші вбито в селі велику скількість коней. Для потерпілих від посухи, яка обняла тоді цілий край, призначено тоді із загальних складок і з державних фондів 1.200.000 ринських. На ломі лиха вибухла ще тоді в Святковій, як і в цілому краю, інфлюенца.

В 1893 році започатковано в святківській народній школі фонетичний правопис, який задержався тут до 1933 року. Коли то запроваджено тут „тяжко вчені“, кошичанські букви... букви неіснуючої лемківської мови, та фікційної лемківської народності. А запроваджено їх на глум із всякої, правдивої освіти і культури... та на розуми, які здобового, людського думання та ризув.

Під 1899 роком занотувала згадана, шкільна хроніка так велику повінь в Святковій, що з водою полили всі мости на ріці, а висока купна нанесеного ріша й намулу затарасувала входні двері до школи. Рік пізніше сильна буря розвалила в Святковій цілковито багатом господарських забудовань.

В 1911 році відбулася конскрипція (пис) населення та вибори до австрійського парламенту. В зв'язку з тим розгорілася в Святковій шалена агітація русофільської, політичної партії, яку ширив місцевий студент, Василь Колдра, й один гр.-кат. священник — москвофіл з сусідньої парохії. Вони намагалися людей, щоб на означення своєї народності вписували в конскрипційнім аркуші слово „руснак“ з двома, а не з одним „с“. Мовляв „руснак“ з двома „с“ є правдивим, твердим руснаком, за те „руснак“ з одним „с“ є тільки „мягким“ руснаком, який може легко стати українцем, або поляком. — Підчас виборів голосували Святковияни на москвофільського кандидата на посла, Володимира Куриловича, повітового суддю в Римакові, який в сяницькій, виборчій округі кандидував проти українського кандидата Зазубельського і виїшов послом до останнього, австрійського парламенту у Відні.

(Далі буде.)

Шакалі виють!

Направду, годі збагнути ходи пілних і зворидних у неволі людських душ. За нуждені огризки зі стола своїх панів ці мерзкі душі готові на такі речі, що вже на саму їх згадку холове серце кожної чесної людини. Бо щоб приподобатись своїм хлібодавцям, вони готові на все, що може нанести шкоду своїм землякам, а дати користь тим, яким вони вислугуюються. І нема для них виродків нічого святого. На кивок пальця своїх покровителів вони вимішують з болотом і слиною навіть велике й святе ім'я свого народу, а для своїх батьків, сестер і братів вони ховають чорну, юдину зраду за пазухою й голий ніж за ховлявою. Та коли їх заті розбиваються об мур національної свідомості й єдності, тоді вони те й роблять, що виють немов оті самітні й голодні шакалі на пуніні.

Так творять ганебні недобитки колдунського царственого московіфільства, що тут і там не впаде ще до ноги вихалити, а у Львові в післявоєнних часах заложили собі смердячу „лавочку“ з „Руским Голосом“ і „Землею й Волею“ та гандлюють національним сумлінням і гідністю. А роблять це вони різно. Передусім заперечують окремішність української нації й культури, силоміць зливаючи її з московською нацією й культиурою. Колись усі свої надії звязували галицькі московфіли з московським царем, але коли його нестало, тоді вони стали — як то кажуть — ні псом, ні бараном. Ставши отаким безличним дивоглядом ці мамути відчували, що раз на все втрапили в українських месах якунебудь почву для свого росту і щоб безплідно не пропасти, почали шукати опіртя в іншій стороні.

Найповіши таку поміч галицькі московфіли сталися татарами до розбивання одноцілого українського національного фронту. І так оце кацапський таран уже близько дві десятик років беззастано гатить у мур українського громадянського, культурного і господарського життя. Але цей мур не легко розвалити. Не подається він, дарма, що кацапські твердолоби випукували в ньому найслабші місця, дарма, що ввесь час видумували найпоганіші клевети на ненависних їм „мазепинців“, дарма, що в своїй оскаженілості до українства посунують так далеко, що оце недав-

нечко відважились навіть пхнути польських шовіністів до нагілки на самого Князя нашої гроко-католицької Церкви, Митрополита Шептицького!

Все та всюди ламали кацапи свої згніли зуби, все та всюди кінчилися на нічому їх зловорогій заті й тому вони тільки як оті шакалі вили в почутті свого безсилля. Але оце наспівають до нас вісті, що на деяких областях нашої землі, особливо там, де українська національна свідомість є ще в пеленках, ці „спасителі“ народу послали свій наступ у звязку з передвборчою кампанією. Найбільшу свою увагу спрямували вони на замало зорганізовану західню Лемківщину. Очевидно, що в своїй Каїновій роботі вони ще найменше будуть послуговуватись писаним, незрозумілою для лемків мовковською паплярною, „Русским Голосом“. Але за те

мають вони ще „Землю і Волю“, писану зближеним до народньої української мови нарідчям. Лаючи в тій своїй шматі все що українське та попід небеса виносячи все одне, біду чи червону Московщину, оці московські відіри від мари чигають на те, щоб до решти збаламутити та політично незвироблених деяких людей на Лемківщині та впряті їх до вола своїх ганебних політичних комбінацій.

Але свідомі люди знають уже сьогодні надто добре, чим так московфільська кирина пахне. Тому й не вірять у брехні та блахмани, які пускають фарбовані прятелі народу на Лемківщині. Та же кожний знає, де є перші учителі, чому приїхав до гір відомий панотець — чей у Станиславі аж так тісно не було... А московфіли разом із своєю „Землею й Волею“ можуть собі шакалевим виттям скавудіти. На те й собака, щоб вила.

Вань з Лавові.

—0—

Увага!

ВЕЛИКА ЗНИЖКА на книжках, котрі є необхідні для кожного землянина хлібороба, лише в місяці вересні і жовтні 1938.:

	за золотих	
„Сила Волі“, цікава повість з життя купців	замість 4.—	лише 1.—
„Штука життя“, підручник для молоді, як заохотитися в життю, щоб здобути щастя	„ 1.80	„ 0.60
„На новий шлях“, господарський poradник	„ 3.—	„ 1.—
„До сходу сонця“, повчача штука театр. з життя лемківського села	„ 0.80	„ 0.40
„Кстни“, оповідання з лемк. села	„ 0.20	„ 0.10
„Гей не дивуйте“, співанки	„ 0.20	„ 0.10
„Коломийки“, народні пісні	„ 0.50	„ 0.20
„Про лічення домашніх звірят“	„ 1.20	„ 0.40
„Сміх і правда“, веселі вірші	„ 4.—	„ 1.—
„Про бетон та його застосування в будівництві“	„ 0.80	„ 0.25
„Перша поміч в наглих випадках“	„ 0.60	„ 0.20
„Провіта і пиянство“, книжка про погубність алькоголю	„ 0.60	„ 0.20
„Монограми“, букви до вишання для дівчат	„ 6.—	„ 1.—
„Колосся“, господарська читанка	„ 1.50	„ 0.55

Всі книжки замість зол. 25.— лише 7.—
Такий дарунок мають читачі „Нашого Лемка“ і то в місяцях вересень—жовтень 1938. Пізніше за ті книжки замість 7 зол. треба буде платити 25 зол. Шліть отже 7 зол. негайно на адресу „Нашого Лемка“ з допискою: „Велика знижка“.

П. Т. Пром-банк, Львів. Сподіюся, що допоможе своєму давньому шакалові й що признає мене коротко-речинцевою позичку в висоті зл. 100. Як поруку долучую посвідки трьох шакалів, що годяться ручити за мене впадливими ошадностями. Наші ошадності разом перевищують зл. 100. З поважанням, Ярослав Губка.

Дрібна ошадність запевнює позичку під застав дрібної ошадности

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ГРОДСЬКИХ І. І. П.
тел. 292-15 і 200-15

Живим са не журно,

„КАЛИНА“ курно!

ТУРЯВА СІЬНА.

В попередньому числі в новинах була вістка, що в Сяні вилунали тіло одного господаря з Тириви Сіьної. Це тіло Михайла Табани, 28-літнього газди з Тириви С. Він пішов ще 30. 8. ц. р. до села Гломичі купувати дерево на будову хати. І більше додому не вернувся. Що-но по кількох днях найдено його тіло в Мриголоді над рікою Сяною; воно лежало на тамі, з розбитою головою та без одвіня. Одіня було подальше у воді та сокира, якою покойний одержав два удари в голову, що аж мозок з голови виплинув. Поліція веде слідство, одначе стрічає на тяжкій перешкоди, бо нема ніяких слідів, що направджували б на те, хто в такий бандитський спосіб замордував покойного Михайла. Та сацтво скорше, чи пізніше дійде до клубка.

ПОЛЯНИ КОЛО ГРИБОВА.

Дня 21. серпня ц. р. відбулось в Полянх, новосандецького повіту, величаве торжество з приводу 950-ліття Хрищення України. Співану Сл. Божу служив о. Мих. Веселовський, адміністратор с. Береста і Полян, при співучасті оо. Іларіона, настоятеля монастиря оо. Студитів у Фьзорищі, та Іриня Вігоринського. Добре продуману проповідь, пронизану любовю до свого народу виголосив о. Ір. Вігоринський. Проповідник тожднувся найболочішою сторінки, що муляє здоровий організм нашої нещасної Лемківщини, тобто православія. Люди, що битком виповнили церкву, вислухали зі запертим духом проповіді. По Сл. Божій відбулось

торж. водосвяття на ріці, до якого станули чотири священники та одін дячок. Свято залишило незагертє вражіння між прийвними.

СЯНІК.

Дня 28. серпня ц. р. відбулось в Сяноці Закінчення праці „Садочка“ при Читальні „Просвіти“. Всі точки наші найменші відиграли напричуд гарно. Садочок тривав повні два місяці, діти ходили до нього два рази денно, рано та попудні; діставали завжди друге спіддання та часто підвечірок Садок вела п. Ольга Масник, відома вже в нас опікунка і вчителька дітей.

Перед окружним судом у Сяноці відбулася розправа проти Г. Дідик, яка в серпні ц. р. занурила свою нешлюбно 2-місячну дитину в потоці та пізніше закинула її в полі, до тіла дитини розшарпали волки. Засуджено її на 2 і пів р. турми.

НАУКА НАШИХ ДІТЕЙ

НЕ БУДЕ ПОВНА,

коли не навчимо їх шадити, складаючи й самі заощаджений гріш у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ІПОТЕЧНІМ У ЛЬОВІ, ул. Словацького 14. (Філія Банку:

Станіславів, ул. Собіського 11)

НОВІ КНИЖКИ.

Історичні Календар-Альманах Червоної Калини на 1939 р.к. Львів 1938, накладом вид. Червоної Калини. 8° стор. 189.

Свята Година в Гетсманії. Зладив о. Михайло Дорошкій, Перемишль 1938, В-во „Криниця“.

Сім терпів Божої Матінки — короткі розважання. Зладив о. Михайло Дорошкій.

Падлавська Кальварія. III допов. видання, Перемишль 1938 Р. Б. В-во „Криниця“.

О. Ст. Демко: Якова жертва. Повість з часу побуту Бого-чоловика на землі; Перемишль 1938, В-во „Криниця“, стор. 64.

Ю. Тарнович: За срібнолентним Сяном. (Мандрюймо в лемківські гори). Львів 1938. Накладом Ізвнї Тиктора; ціна за I пр. 50 гр.

Евген Яворівський: Вождь 100.000-ної армії. Памяті Начального Вождя Української Галицької Армії, генерала-четяра Мирона Тарнаського. „Українська Бібліотека“ ч. 64 а. (Цю книжку видано на місце сконфіскованого видання „Української Бібліотеки“ ч. 64.). Друковано 7.500 прим. Обгортка ризунку Е. Козака. Львів 1938, Видавець Іван Тиктор; ф. 17,5 × 12,5 см. Стор: 128;

ПОЗІР!

Найтриваліше та найгарніше мужьське та жіноче взуття дістанете лише в фірмі

Скірянний Базар СЯНІК, Ринок II.

Замовлення виконуємо відворотно, як рівнож посилаємо поштою. При цьому маємо на складі великий вибір першорядних шкір підшовних і на верхи та шевських приборів по цінах фабричних!!!
Для sklepів великий опуст!!!

Не давай дитині оружжя! В Гравнівці коло Березова 12-літній Едвард Чупський обходився так небережно з револьвером, що застрів 13-літню Ольчу Палух.

Зірвані рейки. Преса принесла вістку, що чеська залізнична служба зірвала на шляху за Лубковом залізні рейки, кудию передіздали поїзди з Нового Загіря через Цісню—Лубків до Межляборців.

З Поморя та Познанщини багато німців емігрує до Німеччини. Польська агенція „Ехо“ подаючи цю вістку, пише, що це „милий прояв“.

Німеччина закупила в Америці околю мільон тон кукурудзи.

Присилайте листи та вірвнної-заелгості й передплату.

ПЕРЕД СТРАШИМ НАСЛІДКОМ ВОГНО

охороняється найкраще, якщо обезпечите своє майно в цілости, або шонайменше вартісні господарські і домашні дви жимости від огню в Товаристві Війзних Обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Вл. І. Левчик з Полян С.: щиро дякуємо — до кінця ц. р. остає ще 0.45 зл. Братів поздоровлення,

Вл. І. Сорочак з Полян С.: сердечню дякуємо за культурну поміч; старіється решта продати. Чи займеться продажкою нашого календаря? Здоровимо Вас щиро та всіх наших братів у Вашому селі.

Вл. Олександр Кізар з Си: „Дзвіночок“ дали посиляють. Щиро Вас з ардуємо здоровимо.

Вл. В. Пристап з Ло: Листа одержали; бажані речі та ковієльні видання виласали з Кометету Свята Хр. У. Прієві.

Хв. Читальня „Просвіти“ в Березі: На Вашого цінного листа доносимо, що деж з передплати є від липня 1937 р., отже по кінець 1938 р. буде 4.50 зл., отже Адм. „Нар. Справи“ одержали ми 3 зл., отже остається ще 1.50 зл. до заплачення. Адресу змінюємо та остемю з братів поздоровленнями.